

Sygn. akt IV Ca 481/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

30 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Płocku, IV Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodnicząca Sędzia Renata Wanecka (spr.)

Sędzia Katarzyna Mirek – Kwaśnicka

Sędzia Joanna Świerczakowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 lipca 2020 r. w P.

sprawy z powództwa E. D.

przeciwko (...) Zakładowi (...) na (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mławie z 19 marca 2020 r.,

sygn. I C 489/15

uchyla zaskarżony wyrok w punkcie I w części zasądzonej świadczenie ponad 1.000 zł oraz w punktach II i III w całości, znosząc postępowanie od 5 marca 2020r. i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Mławie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

IV Ca 481/20

UZASADNIENIE

E. D. 27 października 2015 r. wniosła do Sądu Rejonowego w Mławie pozew przeciwko (...) S.A. w W. o zasądzenie na jej rzecz kwoty 1000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu tytułem odszkodowania wynikającego z ubezpieczenia związanego ze śmiercią męża powódki.

W odpowiedzi na pozew (...) S.A. w W. wniosł o oddalenie powództwa w całości, zarzucił brak legitymacji procesowej biernej. Z ostrożności procesowej – w imieniu (...) Zakładu (...) na (...) S.A. w W. - domagał się oddalenia powództwa w całości, kwestionując żądania pozwu co do zasady, bowiem zgon J. D. nie nastąpił wskutek zawału serca.

W piśmie z 14 stycznia 2020 r. powódka rozszerzyła powództwo, wnosząc o zasądzenie od pozwanego kwoty 36.000 zł tytułem zapłaty odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 8 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 19 marca 2020r. Sąd Rejonowy w Mławie zasądził od (...) Zakładu (...) na (...) S.A. w W. na rzecz E. D. 36.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 27 października 2015r. do dnia zapłaty oraz 247 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Ponadto Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Mławie kwotę 2.091,98 zł tytułem zwrotu wydatków.

Sąd Rejonowy ustalił:

J. D., mąż powódki był ubezpieczony w ramach grupowego ubezpieczenia na wypadek śmierci w (...) Zakładzie (...) na (...) S.A. z siedzibą w W.. Umowa została zawarta między Urzędem Gminy w L. a pozwanym. J. D. posiadał również dodatkowe grupowe ubezpieczenie na wypadek śmierci spowodowanej zawałem serca lub krwotokiem śródmózgowym.

Mąż powódki chorował, przeżył zawał mięśnia sercowego ściany dolnej oraz udar mózgu.

W okresie od 19 marca 2014 r. do 28 marca 2014 r. J. D. był leczony w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w D. na Oddziale Psychiatrycznym. W dniu 28 marca 2014 r. J. D. został znaleziony w toalecie bez oznak życia. Mimo podjętej resuscytacji, mąż powódki zmarł. Zgodnie z dokumentacją medyczną, pacjent w poprzedzających dniach i w dniu śmierci czuł się dobrze, nie zgłaszał lekarzowi żadnych dolegliwości. Jako przyczynę zgonu wskazano nagły zgon sercowy.

Powódka zgłosiła szkodę do ubezpieczyciela. Pozwany (...) Zakład (...) na (...) S.A. w W. wypłacił jej 54.000 zł tytułem odszkodowania na podstawie umowy grupowego ubezpieczenia na wypadek śmierci, odmówił natomiast wypłaty odszkodowania na podstawie dodatkowego grupowego ubezpieczenia na wypadek śmierci spowodowanej zawałem serca lub krwotokiem śródmózgowym wskazując, że śmierć ubezpieczonego nie nastąpiła na skutek zawału serca.

Sąd w toku procesu ustalił, że śmierć J. D. nastąpiła na skutek nagłego zgonu sercowego. Na podstawie badania autopsyjnego wykluczono inne pozasercowe przyczyny. Wykluczono też pozawieńcowe przyczyny zgonu, takie jak: zator płucny, pęknięcie tętniaka aorty. Nie było cech świeżej martwicy w mięśniu sercowym, prawdopodobnie dlatego, że był to zgon natychmiastowy, niedokrwienie spowodowało letalne zaburzenia rytmu serca i martwica mięśnia sercowego nie zdążyła się wytworzyć. Analizując jednak całokształt dokumentacji medycznej, wywiad chorobowy chorego, zwłaszcza fakt, że przeżył zawał, wyniki sekcji i charakter zgonu, sąd ustalił, że zgon J. D. wyjściowo spowodowany był ostrym niedokrwieniem mięśnia sercowego (patomechanizm prowadzący do zawału serca). Sąd ustalił, że najbardziej prawdopodobną przyczyną zgonu ubezpieczonego był zawał serca.

Dokonując oceny prawnej, Sąd I instancji podniósł, że zgodnie z § 2 ogólnych warunków dodatkowego grupowego ubezpieczenia na wypadek śmierci spowodowanej zawałem serca lub krwotokiem śródmózgowym, zawał serca oznacza martwicę części mięśnia sercowego spowodowaną nagłym zmniejszeniem dopływu krwi do tej części mięśnia sercowego. Zakres ubezpieczenia obejmuje śmierć ubezpieczonego spowodowanego zawałem serca lub krwotokiem śródmózgowym, zaistniałym w okresie odpowiedzialności (...) S.A. (§ 4). W przypadku śmierci ubezpieczonego, spowodowanej zawałem serca, ubezpieczyciel wypłaca świadczenie w wysokości określonej we wniosku o zawarcie umowy oraz potwierdzonej polisą (§ 6).

Zgodnie z punktem 5 warunków programu grupowego ubezpieczenia na życie dla pracowników Urzędu Gminy w L. oraz współmałżonków i pełnoletnich dzieci, wysokość świadczenia za śmierć ubezpieczonego spowodowaną zawałem serca wynosi 90.000 zł, natomiast pozwany wypłacił powódce kwotę 54.000 zł – za śmierć ubezpieczonego (punkt 8 warunków programu grupowego ubezpieczenia na życie dla pracowników Urzędu Gminy w L. oraz współmałżonków i pełnoletnich dzieci).

Sąd w toku procesu ustalił, że śmierć ubezpieczonego J. D. nastąpiła na skutek zawału serca, tym samym, ubezpieczyciel winien dopłacić powódce 36.000 zł, stanowiącej różnicę między należnym a wypłaconym odszkodowaniem.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 kc.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 kpc, zaś o kosztach sądowych zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od wyroku złożył (...) Zakład (...) na (...) S.A. w W., zaskarżając go w punkcie I ponad kwotę 1.000 zł oraz w punktach II i III w całości i zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego prowadzące do nieważności postępowania, tj. art. 379 ust. 5 kpc poprzez rozpoznanie sprawy, podczas gdy pozwany został pozbawiony obrony swych praw poprzez nedoręczenie pełnomocnikowi pozwanego pisma procesowego pełnomocnika powódki, zawierającego rozszerzenie powództwa, skutkiem czego pozwany nie mógł zająć stanowiska w zakresie rozszerzonego powództwa

z ostrożności procesowej

2. naruszenie art. 321 kpc poprzez orzeczenie ponad żądanie, podczas gdy powództwo nie zostało skutecznie rozszerzone ponad kwotę 1.000 zł, gdyż pismo zawierające rozszerzenie powództwa, nie zostało doręczone pełnomocnikowi;

3. naruszenie art. 819 § 1 i 4 kc poprzez jego niezastosowanie i uwzględnienie rozszerzonego powództwa, podczas gdy rozszerzenie powódki w zakresie kwoty 35.000 zł, uległo przedawnieniu i winno zostać w tej części oddalone;

4. naruszenie art. 481 kc przez błędną wykładnię i ustalenie, iż odsetki od kwoty 35.000 zł, o którą powódka rozszerzyła powództwo na rozprawie 5 marca 2020r., winny być naliczane od 27 października 2015r., podczas gdy odsetki w zakresie rozszerzonego powództwa przysługują od daty doręczenia stronie pisma z takim wezwaniem;

5. naruszenie art. 118 kc poprzez błędną wykładnię i ustalenie, że odsetki od kwoty 35.000 zł, o którą powódka rozszerzyła powództwo na rozprawie 5 marca 2020r., winny być naliczane od 27 października 2015r., podczas gdy odsetki, jako świadczenie okresowe, uległy w znacznej części przedawnieniu.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, pozwany wniósł o zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie – na wypadek nieuwzględnienia zarzutu z punktu I, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w części ponad kwotę 1.000 zł oraz o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Sąd II instancji podziela pogląd, że postępowanie przed Sądem Rejonowym w części obejmującej ostatni termin rozprawy, poprzedzający jej zamknięcie, kiedy pełnomocnik powódki złożył pismo, w którym zawarte było rozszerzenie powództwa o 35.000 zł, jest dotknięte nieważnością.

Zgodnie z art. 379 pkt 5 kpc, nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Przytoczona podstawa nieważności postępowania jest spełniona, jeżeli strona nie mogła podjąć obrony. Zmieniając powództwo, przepis z art. 187 kpc stosuje się odpowiednio, co oznacza, że brak świadomości strony przeciwnej o przedmiocie powództwa uzasadnia konkluzję o pozbawieniu strony przeciwnej możliwości obrony swych praw i przyjęcie, że rozszerzenie winno być dokonane z zachowaniem rygorów formalnych dla pozwu.

Odpis pisma procesowego zawierającego rozszerzenie powództwa nie podlega doręczeniu na podstawie art. 132 § 1 kpc (uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2018r., III CZP 31/18, OSNC 2019.4.35)

Na rozprawie 5 marca 2020r. w imieniu pozwanego nikt się nie stawił. Natomiast pełnomocnik powódki rozszerzył powództwo do kwoty 36.000 zł i złożył pismo procesowe obejmujące zmianę żądania. Sąd powinien był odroczyć

rozprawę i nakazać doręczenie odpisu tego pisma pełnomocnikowi pozwanego. Zamknięcie rozprawy i ogłoszenie wyroku, mimo braku możliwości zapoznania się z nowym żądaniem pozwu skutkuje nieważnością postępowania.

Ze uwagi na to, że Sąd Okręgowy uwzględnił zarzut nieważności postępowania, nie ma potrzeby ustosunkowania się do dalszych zarzutów apelacyjnych.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd I instancji nakaze doręczyć pełnomocnikowi pozwanego odpis pisma procesowego powódki z 14 stycznia 2020r., obejmującego rozszerzenie powództwa, umożliwiając ustosunkowanie się do nowego stanowiska i dopiero rozstrzygnie o zasadności żądania w takiej postaci.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 kpc uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I w części zasądzającej świadczenie ponad 1.000 zł oraz w punktach II i III w całości, znosząc postępowanie od 5 marca 2020r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Mławie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego – stosownie do treści art. 108 § 2 kpc.